

Yhteistoimintaneuvottelujen päättäminen

Kunnanhallitus 05.02.2024 § 42

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Tohmajärven kunnan vuoden 2024 talousarvio on reilu puoli miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntayhtymä Siun soten vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätökset olivat yhteensä noin 44 milj. euroa alijäämäisiä. Kunnat joutuivat kirjaamaan omiin tilinpäätöksiinsä kunnan käytön mukaiset osuutensa kuntayhtymän alijäämistä. Tämän myötä valtionosuuksien painotus siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden rahoittamiseksi. Vuoden 2023 alusta lukien sosiaali- ja terveystoimesta on vastannut valtion rahoittama Pohjois-Karjalan hyvinvointialue. Hyvinvointialueiden rahoitus on päätetty järjestää pääosin poistamalla kuntien sosiaali- ja terveystoimeen kohdistuneet valtioonsuudet.

Tohmajärven kunnan valtionosuudet ovat soteuudistuksen vuoksi vähenemässä noin 1,3 milj. eurolla vuodesta 2023 vuoteen 2024. Valtionosuusvaikutusten lisäksi kunnilta hyvinvointialueille siirrettiin jo vuoden 2023 alusta lukien tuloveroprosentin 12,64 %-yksikköä vastaava osuus kunnallisverotuotosta ja 30 % yhteisöveron tuotosta. Nämäkin tulonsiirrot ovat pysyviä.

Valtionosuus- ja verotulovaikutusten ohella kunnan vuoden 2024 taloutta rasittavat kunta-alan työmarkkinaratkaisuihin perustuva henkilöstömenojen kasvu, yleinen kustannustason nousu sekä investointien myötä kasvavat lainojen ja leasingmaksujen korkomenot ja käyttöomaisuuden poistot. Tohmajärven kunnan taseessa on aikaisemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää 1.683 000 milj. euroa. Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Neuvotteluilla tavoitellaan ensisijaisesti pysyviä säästöjä ja tarvittaessa niitä tukevia kertaluonteisia säästöjä. Enimmillään vähennystarve koskee kymmentä (10) henkilöä.

Vuoden 2024 talousarviota tehtäessä ei ole suunnitelmavuosille otettu huomioon viimeisintä valtionosuuden leikkausta tuleville vuosille. Tästä syystä hyväksytyt talousarvion suunnitelmavuodet ovat niukalti ylijäämäisiä. Jotta vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelma saataisiin tasapainoiseksi tai lähelle tasapainoista, on kunnan tarkasteltava kriittisesti toimintatuottoja ja toimintakuluja kokonaisuutena. Ensisijaisesti tavoitellaan pitkäaikaisia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia sekä uudistuksia, jotka tuovat pysyviä säästöjä. Tarvittaessa säästöjä voidaan täydentää kertaluonteisilla toimenpiteillä. Toimenpiteet eivät saa vaarantaa kunnan lakisääteisten palveluiden tuottamista. Lisäksi tulee huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta.

Henkilöstöön kohdistuvat sopeutustoimet voivat sisältää toiminnallisia muutoksia, joiden tavoitteena on vähentää työpanoksen tarvetta. Tätä voidaan toteuttaa esimerkiksi määräaikaisten työntekijöiden käyttöä rajoittamalla, työtehtävien uudelleen järjestelyin, resurssien uudelleen kohdentamisella ja hyödyntämällä eläköitymistä. Tarvittaessa henkilöstökustannuksia voidaan sopeuttaa osa-aikaistamalla tai irtisanomalla henkilöstöä. Toimenpiteet saattavat johtaa myös organisaatiomuutokseen ja toimintojen ulkoistamiseen, millä voi olla edellä mainittuja vaikutuksia henkilöstöön. Käytettävät toimenpiteet ja niiden laajuus selviävät neuvottelujen kuluessa.

Vuoden 2023 lopussa kunnassa oli 227 vakituista ja 41 määräaikaista työntekijää / viranhaltijaa sekä 6 palkkatuettua työntekijää ja 21 sivutoimista opettajaa.

Vuoden 2024 talousarvioesityksessä palkkakustannukset ovat sivukuluineen yhteensä 14.146.600 euroa.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 4 §:n mukaan yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla olennaisia henkilöstövaikutuksia, kuten ulkopuolisen työvoiman käyttöä tai liikkeen luovutusta;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia; sekä
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Asian valmistelija

talouspäällikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033
henkilöstösihteeri Arja Kuosmanen, arja.kuosmanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4015
hallintopäällikkö Heidi Pitkänen, heidi.pitkanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4002
kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

1. Kunnanhallitus toteaa kunnan harkitsevan sellaisia yhteistoimintalain 4 §:n 1. momentin 1-4 kohdan mukaisia kunnan organisaatioon kohdistuvia toimenpiteitä talouden tasapainottamisen säästötavoitteiden ja toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyiden vuoksi, että kunta ei voi ratkaista niitä ennen kuin työnantaja on neuvotellut asiasta yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa,
2. Kunnanhallitus toteaa näiden yhteistoimintaneuvotteluiden koskevan koko henkilöstöä pois lukien kunnanhallituksen nimeämät työnantajan edustajat ja lomituspalveluiden henkilöstö.
3. Kunnanhallitus toteaa, että neuvotteluilla tavoitellaan ensisijaisesti pysyviä säästöjä ja tarvittaessa niitä tukevia kertaluonteisia säästöjä. Enimmillään vähennystarve koskee kymmentä (10) henkilöä.
4. Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan antamaan neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi ja käynnistämään koko kuntaa ja sen henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut selostusosan mukaisesti, ja
5. Kunnanhallitus nimeää työnantajan edustajiksi yhteistoimintaneuvotteluihin kunnanjohtajan, talouspäällikön, hallintopäällikön ja henkilöstösihteerin.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnassa käydyt yhteistoimintaneuvottelut henkilöstösäästöjen etsimiseksi vuosille 2024-2026 ovat päättyneet yksimielisinä 10.4.2024.

Neuvotteluja käytiin työryhmällä, jossa olivat kunnanhallituksen nimeämät työnantajan edustajat, toimialajohtajat (pl. lomitukset) ja pääluottamusmiehet (JUKO, JHL, Jyty, SuPer ja Tehy). Säästöesityksiä työstettiin toimialajohtajien vetämissä alatyöryhmissä, joihin on osallistunut myös muuta henkilöstöä.

Varsinaisia neuvottelukokouksia oli neljä (22.2./14.3./4.4./10.4.) ja alatyöryhmät kokoontuivat yhteensä 10 kertaa. Osana yhteistoimintamenettelyä toteutettiin henkilöstökysely, jossa kartoitettiin henkilöstön uratoiveita, eläköitymissuunnitelmia, toiveita osa-aikatyöstä ja halukkuutta muihin tehtäviin. Vastauksia saatiin paljon (94) ja niitä hyödynnettiin suunnittelussa. Kyselyssä kerättiin myös henkilöstön ideoita muista säästökohteista. Neuvotteluja käytiin hyvässä ja rakentavassa hengessä.

Neuvotteluissa työnantaja asetti neuvotteluille 500.000 euromääräisen tavoitteen, josta neljännes tulisi toteutua vuoden 2024 aikana. Neuvottelujen tuloksena toimialojen esitysten pohjalta löydettiin n. 545.000 euron henkilöstösäästöt vuoteen 2026 mennessä ja niistä 25% toteutuu vuoden 2024 aikana. Euromääräinen säästötavoite henkilöstökustannuksista toteutui. Löydetyt keinot eivät muutu säästöiksi ilman niiden viemistä päätöksentekoon ja ilman niistä erikseen päättämistä.

Esityslistan liitteenä on YT-neuvotteluiden kokouspöytäkirjat. Asiakirjat ovat osittain salassapidettäviä, koska ne sisältävät Julkisuuslain 24§ kohdan 32 perusteella salassapidettävää tietoa.

Yhteistoimintaneuvotteluiden alkaessa käytiin läpi negatiivinen skenaario Tohmajärven kunnan talouden osalta vuosille 2025-2027. Tässä skenaariossa oli huomioitu mm. nykyiset valtionrahoituksen ennusteet ja arvioitu tulevat palkankorotukset 2% kasvulla. Skenaario lähti siitä olettamasta, että nykytilanteeseen ei reagoitaisi mitenkään. Tässä skenaariossa vuoden 2026 talousarvio olisi yli miljoona euroa alijäämäinen ja vuoden 2027 talousarvio noin 1,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Yhteistoimintaneuvotteluissa löydetyt 545.000 euron säästöt henkilöstökuluista eivät tule vielä riittämään nollatulokseen pääsemiseksi tulevina vuosina. Sopeuttamistarvetta olisi negatiivisen skenaarion mukaan vuosille 2026 ja 2027 vielä noin 0,5-0,8 miljoonan euroa.

Kunnan talouden sopeuttamistyötä on tarkoitus jatkaa vuoden 2024 aikana seuraavalla aikataululla;

- 20.5. taloustyöryhmän kokoontuminen
- 27.5. valtuuston iltakoulu
- Kuntalaiskysely
- 3.6. säästöpaketti KH
- 6.6. KKMO kuntakokous
- 17.6 säästöpaketti KV
- 24.6. TA2025 valmisteluohje KH
- Hallintosääntömuutokset syyskuussa valtuustossa

talouspäällikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033
henkilöstösihteeri Arja Kuosmanen, arja.kuosmanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4015
hallintopäällikkö Heidi Pitkänen, heidi.pitkanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4002
kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus toteaa yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 449/2007 mukaiset yhteistoimintaneuvottelut Tohmajärven kunnan talouden tasapainottamiseksi vuosina 2024-2026 käydyiksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.
